

УДК 519.21

Головчинська Ю. –ст. гр. МБ-31

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

НАДІЙНІСТЬ СТАТИЧНО ВИЗНАЧУВАНИХ СИСТЕМ

Науковий керівник: к.т.н., доцент Федак С.І.

Holovchynska Yu.

Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University

RELIABILITY OF STATICALLY DEFINED SYSTEMS

Supervisor: Fedak S.

Ключові слова: ймовірність руйнування, надійність конструкції.

Keywords: probability of fracture, structural reliability.

У ряді випадків вихід з ладу одного елемента означає руйнування всієї конструкції. Зокрема, це стосується статично визначуваних конструкцій, які при виключенні будь-якого елемента перетворюються на механізм. Очевидно, що надійність такої системи буде меншою за надійність кожного елемента. Коли система руйнується при виході з ладу хоча б одного елемента, випадок статичної визначеності, то, з погляду надійності елементи з'єднані послідовно і руйнування відбувається за найслабшим елементом. Задача міцності в цьому випадку зводиться до пошуку мінімуму з n випадкових величин. Якщо інтегральний закон розподілу міцності i -го елемента $P_i(Q)=P_i(R<Q)$, тоді ймовірність неруйнування або надійність цього елемента під дією навантаження Q : $P_{S,i}(Q)=1-P_i(Q)$, а ймовірність неруйнування всієї системи $P_S(Q)=\prod[1-P_i(Q)]$. У випадку однакової надійності $P_S(Q)=[1-P_i(Q)]^n$.

Розглянемо схему послідовного з'єднання елементів при аналізі надійності зігнутої балки – ключового елемента будівельних конструкцій. Зусилля в ланках будуть не однаковими, хоча руйнування кожної з ланок означає руйнування системи. Надійність i -вої ланки становить $P_{S,i}(Q)=1-P_i(M_i)$, де M_i – максимальний момент в i -вій ланці, $P_i(M_i)$ – ймовірність руйнування від дії моменту $M<M_i$. Якщо припустити що міцності ланок не залежні одна від одної, надійність всієї балки буде $P_S(Q)=\prod[1-P_i(M_i)]$. Оскільки розрахунки балок, що проводяться попередньо, передбачають ймовірність $P_i(M_i)$ малою, то, перейшовши до логарифмів, отримаємо:

$$\ln P_S(Q)=\sum \ln [1-P_i(M_i)] \approx -\sum P_i(M_i), \text{ або } P_S=\exp(-\sum P_i(M_i))$$

У припущеннях передбачається, що міцність елементів-випадкові величини, однак між ними може існувати кореляційний зв'язок (однакова партія металу, інші характеристики). Якщо ймовірність руйнування кожного однаково напруженого елемента $P(Q|1)$, то ймовірність того, що жоден з елементів не зруйнується, дорівнює $[1-P_i(Q)][1-P_i(Q|1)]^{n-1}$, а ймовірність руйнування конструкції $P_S=1-[1-P_i(Q)][1-P_i(Q|1)]^{n-1}$.

Урахування цього ускладнює розрахунок і зменшує розходження між розрахунковими міцностями одного елемента і всієї статично визначуваної системи. Головна складність полягає не в проведенні розрахунку, а у визначенні вихідних функцій розподілу.